

**Styrelsen för
Nordiskt genresurscenter
Box 41
230 53 Alnarp**

Datum 2011-05-13
Dnr 32-2010-0653

Nordiskt genresurscenters årsredovisning 2010 samt brister i intern styrning och kontroll

Riksrevisionen har granskat Nordiskt genresurscenters (NordGen) årsrapport 2010, beslutad 2011-02-15. Syftet har varit att bedöma om årsrapporten är rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Riksrevisionen har även, som ett led i den årliga revisionen av NordGen, granskat intern styrning och kontroll i NordGens hantering av externfinansierade projekt, utfört en fördjupad granskning av projektet SADC, granskat ekonomiadministrativa rutiner och rutiner för ekonomisk uppföljning.

Riksrevisionen vill efter granskningen av årsrapporten och avlämnandet av revisionsberättelse fästa styrelsens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2011-06-13 med anledning av iakttagelserna i denna rapport.

Sammanfattning

NordGen är en nordisk institution för bevarande och hållbart nyttjande av växter, husdjur och skog. NordGen finansieras huvudsakligen från Nordiska Ministerrådet (NMR), men delvis även från Sida, EU och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU).

Riksrevisionens granskning av NordGens årsrapport 2009 visade på flera brister i den interna styrningen och kontrollen och att den ekonomiska ställningen var betydligt sämre än vad som ursprungligen redovisades. Riksrevisionens granskning 2010 visar att NordGen har påbörjat åtgärder, men att flera brister fortfarande kvarstår. Den ekonomiska situationen är fortsatt mycket ansträngd. Det egna kapitalet uppgår till – 3 382 tkr och för 2010 redovisas ett underskott på 2 488 tkr. Vissa anställda på NordGen har mycket stora saldon med sparad semester och inarbetad flexitid. Den inarbetade flexitiden har inte redovisats i den ekonomiska redovisningen, men kommer innebära att institutionens tillgängliga resurser kommer att minska framöver på grund av stora ledighetsuttag. Det finns också brister i hanteringen av två externfinansierade projekt vilket innebär risk för ytterligare ekonomiska förluster. Riksrevisionens granskning visar också att rutinerna för löpande ekonomiska uppföljningar brister och att NordGen saknar av ledningen fastställda rutiner och processer för det ekonomiadministrativa arbetet.

NordGen saknar vidare dokumenterade och fastställda rutiner för hur externfinansierade projekt ska hanteras och vilka kontroller som ska utföras under ett projekts olika faser. Riksrevisionens granskning visar att detta har resulterat i allvarliga brister i den interna styrningen och kontrollen i projektet SADC. I projektet har NordGen i alltför stor utsträckning delegerat arbetsuppgifter och ansvar till en extern projektledare utan att institutionen har lämnat ett tillräckligt administrativt stöd och utan att ha genomfört tillräckliga uppföljningar. Detta har bland annat resulterat i att inköp inte har gjorts enligt Lag (2007:1091) om offentlig upphandling, att finansiella och verksamhetsmässiga redovisningar inte har tagits fram i enlighet med finansiärens krav och att det finns brister i underlag för flera utbetalningar. Riksrevisionens granskning visar också att projektledaren har anlitat sina egna söner och fru i projektet och att den långtgående delegationen i praktiken har inneburit att ett jävsförhållande har förelegat. Under 2010 har NordGen dessutom kvittat 165 tkr av ett tidigare utbetalat förskott till projektledaren mot en inkommen faktura från ett handelsbolag, Napta HB, som ägs av projektledaren tillsammans med hans fru. Riksrevisionens granskning visar att det saknas skriftlig dokumentation på NordGen om varför fakturan ansågs kunna regleras 2010 men inte under 2007. Fakturan avser både nedlagd tid och utlägg för projektledaren. Det sakas underlag för gjorda utlägg, hotellkostnader och resekostnader på NordGen.

1. Hantering av externfinansierade projekt

NordGens verksamhet finansierades 2010 till 48 procent med basanslag från Nordiska Ministerrådet (NMR) inklusive nationella bidrag och till 52 procent med externa projektmedel. De externa projektmedlen erhålls främst från Sida, EU, NMR och SLU. Eftersom de externa projekten står för en stor del av NordGens intäkter och verksamhet är det viktigt att institutionen tillämpar goda rutiner för hantering av externfinansierade projekt.

Riksrevisionens granskning visar att NordGen saknar dokumenterade rutiner för hur projekt ska hanteras och vilka kontroller som ska utföras under ett projekts olika faser. Exempel på kontroller som en sådan rutin bör omfatta är:

- Vilka kontroller som ska göras vid registrering av ett nytt projekt i ekonomisystemet, t.ex. att avtal tecknats och att kalkyl/budget har upprättats.
- Vilka löpande kontroller som ska utföras, exempelvis att finansiärens villkor uppfylls, att fakturering/rekvisition görs i tid och att projektets totalbudget inte överskrids.
- Vilka kontroller som ska utföras i samband med upprättande av årsrapporter.
- Vilka kontroller och uppföljningar som ska utföras i samband med att ett projekt avslutas.

NordGen har inte heller fastställt hur olika kontroller ska dokumenteras, vilket gör det svårt att följa upp vilka kontroller som NordGen faktiskt har utfört i olika projekt.

Riksrevisionens granskning visar vidare att NordGen endast upprättat budgetar utifrån de krav som finansiärerna ställer. NordGen gör inga interna

budgetar eller kalkyler för att få en bild av den faktiska finansieringssituationen i ett projekt. Exempelvis saknas rutin för att fördela ut faktiska indirekta kostnader på projekt. Avsaknaden av sådana kalkyler försvårar möjligheten för NordGen att avgöra om ett projekt är externfinansierat fullt ut eller om finansiering via basanslaget också är nödvändigt.

Rekommendation

NordGen rekommenderas att dokumentera och fastställa rutin för projektredovisning där det även anges vilka kontroller som ska utföras, dels löpande under året, dels i samband med upprättande av årsrapporten. Av rutinen bör det även framgå hur kontrollerna ska dokumenteras.

NordGen bör även ställa krav på att budget alltid tas fram inför tecknande av avtal med externa finansiärer.

2. Fördjupad granskning av projektet SADC

SADC är ett Sidafinansierat projekt som har pågått sedan 1989. Projektet är i slutfasen och kommer att avslutas senast den 30 juni 2011. Projektet SADC handlar om att bygga upp genbanker i olika afrikanska länder och om kapacitetsuppbyggnad. Riksrevisionen har utfört en fördjupad granskning av projektet. Iakttagelser från tidigare år har följts upp. Som en del av granskningen har Riksrevisionen även beaktat synpunkter och iakttagelser som framförts av Ernst & Young vid en systemrevision av SADC under 2010¹.

2.1 Bristande organisation och projektledarens ansvar

Det finns ett antal intressenter inblandade i SADC. NordGen är dock ansvarigt för att projektet genomförs i enlighet med överenskomna villkor och fastställt programdokument². Både Riksrevisionens och Ernst & Youngs granskningar visar att det finns flera allvarliga brister i hanteringen av projektet och att villkor som stipuleras i avtalet mellan Sida och NordGen inte har efterlevts. Exempelvis har inköp inte skett i enlighet med Lag (2007:1091) om offentlig upphandling, finansiella och verksamhetsmässiga redovisningar har inte fullt ut tagits fram och det har funnits brister i underlag för vissa utbetalningar. Ernst & Youngs granskning visar vidare att flera av de rutiner som faktiskt har tillämpats i projektet, exempelvis avseende rekvisition av medel och upphandling, endast är kända för projektledaren och inte för NordGen.

Riksrevisionen bedömer i likhet med Ernst & Young att en viktig förklaring till bristerna är att projektledaren för SADC inte har varit anställd på NordGen sedan 2003 samt att NordGen i alltför stor utsträckning har delegerat arbetsuppgifter och ansvar till projektledaren utan att NordGen har lämnat ett tillräckligt administrativt stöd och utan att ha genomfört

¹ The Management and Control System of the SADC Project – review of the 4th and 5th phase. Audit report Ernst & Young June 2010.

² Framgång av Framework Agreement on Consulting Services between Sida and NordGen

tillräckliga uppföljningar. Exempel på saker som NordGen har delegerat till projektledaren är ansvar för inköp och upphandling, finansiell och verksamhetsmässig rapportering och budgetering.

Riksrevisionens sammantagna bedömning är att projektledaren har fått en alltför stort roll i projektet och i praktiken ensam har handlagt ärenden med ekonomiska konsekvenser. Detta bedöms vara en allvarlig brist i den interna styrningen och kontrollen.

2.2 Brister kopplade till anställning av projektledaren på SLU

Projektledaren för SADC har verkat som projektledare under hela projekttiden, det vill säga från 1989. Under de första åren var projektledaren anställd av NordGen, men sedan 2003 av SLU³. Enligt regler från NMR får personal på nordiska institutioner endast vara anställda under maximalt åtta år. Enligt uppgift har det varit ett uttalat önskemål från Sida att projektledaren för SADC skulle fortsätta som projektledare även efter den maximala anställningstiden på åtta år. För att kringgå åttaårsregeln anställdes projektledaren av SLU och ett avtal tecknades med SLU som innebär att NordGen står för samtliga kostnader för projektledaren. Utan Sidas och SLU:s medverkan hade det inte varit möjligt att genomföra detta upplägg. Riksrevisionens granskning visar att NMR inte har godkänt anställningen av projektledaren på SLU. I normalfallet är det inte tillåtet att kringgå åttaårsregeln genom att anlita tidigare anställda på konsultbasis.

Riksrevisionens granskning visar att upplägget med anställning av projektledaren på SLU även har inneburit brister i den interna styrningen och kontrollen. Det är SLU som betalar ut lön och ersättning för reserelaterade kostnader till projektledaren. NordGen får först årsvis i efterskott en sammanställning över dessa kostnader. Personal på SLU har ingen direkt insyn i projektet och saknar därför möjlighet att kunna bedöma rimligheten i nedlagd tid och reserelaterade kostnader som projektledaren redovisar. Konsekvensen är att ingen med insikt i projektet stämmer av att de reseräkningar som projektledaren lämnar in under året är rimliga och rättvisande. SLU gör endast enklare kontroller såsom att kvitton och fakturor som projektledaren begär ersättning för har bilagts. Riksrevisionens granskning visar att NordGen godkänner resorna i förväg och det görs därför till exempel ingen bedömning av om resornas längd är rimlig i förhållande till det arbete som ska utföras. Det finns inte heller någon verifierad kontroll av att de mycket omfattande utlandsvistelserna som projektledaren har haft, endast har avsett verksamhetsrelaterade förrättningar.

³ Projektledare är sedan 2003 anställd på institutionen Centrum för Biologisk Mångfald (CBM) på SLU. Tidigare än 2003 var projektledaren anställd på Nordiska Genbanken, som sedan ombildades till NordGen.

2.3 Bristande hantering av utbetalade förskott till projektledaren

NordGen utbetalade under 2005 ett förskott till projektledaren för SADC. Av förskottet återstod vid Riksrevisionens granskning av årsrapporten 2009 ännu 247 tkr som oredovisat. Riksrevisionen har tidigare i revisionsrapporter⁴ rekommenderat NordGen att omgående begära in en slutredovisning från projektledaren och reglera det utestående förskottet.

NordGen har under 2010 kvittat 165 tkr av förskottet mot en inkommen faktura från ett handelsbolag, Napta HB, som ägs av projektledaren tillsammans med hans hustru. NordGen erhöll fakturan redan i slutet av 2007 och enligt fakturatexten avsåg fakturan konsultarvode för utfört arbete i ett annat av NordGens Sidafinansierade projekt; CAC. Fakturan signerades av chefen för NordGen i december 2007, men varken bokfördes eller utbetalades till handelsbolaget vid detta tillfälle. I augusti 2010 gjordes ytterligare en anteckning på fakturan, ”bekräftat”, av en ny chef för NordGen. I samband med detta bokfördes också fakturan i NordGens räkenskaper genom att konto för konsultkostnader (konto 5720) debiterades med 165 tkr och konto för reseförskott (konto 1511) krediterades med samma belopp. Enligt Riksrevisionens bedömning bör en kvittning betraktas som en ekonomisk händelse som ska vara noggrant verifierad i enlighet med 6:e kapitlet i handbok för institutioner från NMR och i enlighet med 5 § Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Det saknas skriftlig dokumentation på NordGen om varför fakturan ansågs kunna regleras 2010 men inte under 2007. Fakturan avser både nedlagd tid och utlägg för projektledaren. Riksrevisionens granskning visar att NordGen inte har tagit in underlag för gjorda utlägg, hotellkostnader och resekostnader.

Riksrevisionen anser vidare att det är mycket tveksamt att kvitta fordringar i ett projekt, CAC, med utbetalda förskott i ett annat projekt, SADC.

2.4 Sommarkurser i Alnarp

Som en del av projektet SADC har det varje år arrangerats sommarkurser i Alnarp. Sommarkurserna har pågått under sex veckor och haft 12-13 deltagare från olika afrikanska länder. Sommarkurserna har fullt ut arrangerats av projektledaren. Det är även projektledaren som har stått för stora delar av kursinnehållet och genomfört utbildningen.

Riksrevisionens granskning visar att det saknas underlag och dokumentation på NordGen som förklarar varför bokförda kostnader som uppstått i samband med sommarkurserna ska belasta projektet. Exempel på kostnader som belastat projektet är tandläkarbesök, inköp av mat, apoteksvaror och kläder. Projektledaren har bifogat kvitton men det saknas förklaringar till utlägg. Kursdeltagarna har dessutom erhållit en ersättning för levnadsomkostnader, som har lämnats ut veckovis i kontanter till respektive deltagare. Det framgår

⁴ Revisionsrapport avseende årsrapporten 2009, daterad 2010-05-12 (dnr 32-2009-0575) samt revisionsrapport från årsrapporten 2008 daterad 2009-05-18 (dnr 32-2008-0688).

inte av underlagen vad syftet med denna ersättning är eller på vilka grunder den har utbetalats. NordGen betalar redan för kursdeltagarnas boende, samtliga måltider och transporter. Underlaget för utbetald ersättning innehåller en underskrift från varje kursdeltagare som ska vara en bekräftelse av att pengarna är mottagna. För de fakturor som avser lunch och middag har varken syfte eller deltagarförteckning bifogat underlagen.

2.4.1 Anlitande av projektledarens söner

Riksrevisionens granskning visar att projektledaren som en del av de genomförda sommarkurserna har anlitat sina egna söner i projektet. Sönerna har anlitats varje sommar sedan 2002 till en total kostnad av 953 tkr. Det finns anställningsavtal med sönerna som upprättats och signerats av NordGens ekonomichef. Riksrevisionens granskning visar att NordGen utan att göra en egen behovsanalys har godtagit projektledarens förslag om att anställa båda hans söner på sommarkurserna. Tjänsterna har inte heller utannonserats.

Eftersom personal på NordGen inte har medverkat vid sommarkurserna har institutionen inte haft möjlighet att bedöma om redovisade timmar har varit rimliga i förhållande till arbetsinsatsen. Den enda som haft sådan kontrollmöjlighet är projektledaren, tillika sönernas pappa. Förutom den avtalade timpenningen har NordGen betalat både enkel och kvalificerad övertid i enlighet med sönernas tidredovisning. Anställningsavtalen med sönerna anger inget om övertidsersättning och Riksrevisionens granskning visar att NordGen inte utbetalar sådan ersättning till sina övriga anställda.

Riksrevisionens bedömning är att NordGen till att börja med borde ha gjort en dokumenterad behovsanalys för att fastställa behovet av assistans på sommarkurserna. NordGen borde därefter ha definierat arbetsuppgifter och kvalifikationer för personal som skulle anlitas under sommarkurserna. Tjänsterna borde även ha utannonserats. Det hade sedan varit upp till NordGen att bedöma om projektledarens söner uppfyllde kraven i konkurrens med andra sökanden innan anställningsavtalen godkändes. NordGen borde också ha tagit in underlag som skulle ha möjliggjort en bedömning av att nedlagda timmar för projektledarens söner var rimliga.

NordGen har genom att lämna över allt ansvar till projektledaren i praktiken inte haft någon möjlighet att följa upp utfört arbete eller ifrågasätta redovisad tid för projektledarens söner. Genom att projektledaren i praktiken har beslutat i frågor rörande ekonomiska transaktioner mellan NordGen och sönerna, har ett jävsförhållande förelegat. Detta har medfört att trovärdigheten i underliggande dokument avseende anställningsvilkorens marknadsmässighet kan ifrågasättas.

2.4.2 Anlitande av projektledarens fru

Som en del av genomförda sommarkurser har även projektledarens fru anlitats som föreläsare. Riksrevisionens granskning visar att NordGen inte i förväg har godkänt detta utan att initiativet helt och hållet har tagits av projektledaren själv.

Insatsen i form av genomförd undervisning har fakturerats projektet. Fakturan kommer från det företag som projektledaren och hans fru äger

tillsammans, det vill säga Napta HB. Det finns inget konsultavtal eller liknande som reglerar arvodets storlek eller uppdragets innehåll. Även detta förfarande påverkar trovärdigheten avseende marknadsmässigheten i förhållandet mellan NordGen och projektledarens hustru.

2.5 Bristande underlag för utbetalning av projekteringskostnader

Enligt 6:e kapitlet i handbok för institutioner från NMR och enligt 14 § Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring framgår att en verifikation ska innehålla uppgift om när den har sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad denna avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör. I förekommande fall skall verifikationen även innefatta upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för den ekonomiska händelsen samt var dessa finns tillgängliga.

I budgeten som är en del av avtalet mellan Sida och NordGen finns en post för ”special projects” om 940 000 USD, vilket avser byggnation av ett nytt laboratorium. I september 2009 lämnade Sida ett skriftligt godkännande till projektledaren och chefen för SPGRC⁵ att anlita konsulter för att ta fram anbudsunderlag för byggnationen. NordGen har under 2010 utbetalat 729 tkr avseende kostnader för projektering av det planerade laboratoriet. I mars 2010 meddelade dock chefen för SPGRC att byggnationen inte kommer att bli av. Ingen förklaring till orsaken av de ändrade planerna finns dokumenterade på NordGen.

Underlagen till utbetalningar på 729 tkr utgörs av fakturor från flera lokala leverantörer. Närmare uppgifter om antal nedlagda timmar, hur leverantörerna upphandlats och tecknade avtal med leverantörerna saknas. Av underlagen framgår det inte heller tydliga uppgifter om vad som har levererats. Om arbete avseende byggnationsritningar och liknande har upprättats borde dessa finnas tillgängliga i projektet. Ingen dokumentation om att leveranskontroll har utförts har återfunnits hos NordGen. En ytterligare faktor som bidrar till en osäkerhet om vad som levererats är att projektet inte har granskats av någon revisor, vare sig i Sverige eller lokalt i samarbetslandet.

Detta innebär att underlagen för de gjorda utbetalningarna är bristande. NordGen saknar underlag som visar att person med tillräcklig kunskap har granskat om utbetalningarna motsvarar vad som överenskommits och vad som faktiskt har levererats. Eftersom handläggare på Sida har godkänt anlitaandet av konsulter avseende den planerade byggnationen, är det troligt att kostnader för konsultarbete i någon utsträckning har uppstått. Med utgångspunkt från de underlag som finns i NordGens bokföring kan dock Riksrevisionen inte bedöma om utbetalningen enligt fakturorna är korrekt.

⁵ SADC Plant Genetic Resources Centre.

2.6 Oklarheter kring disposition av medel och differenser

Riksrevisionen avrapporterade i revisionsrapport efter granskning av årsrapporten 2009 att NordGen saknade beslut på att medel från fas 4 fick föras in i fas 5 av projektet. De oförbrukade medlen från fas 4, som NordGen till stor del nu har förbrukat i fas 5, uppgick till 13,2 mnkr. Riksrevisionen noterade även att det fanns differenser mellan NordGens redovisning och de separata bankkontona som ska användas för SADC.

Riksrevisionens uppföljande granskning visar att NordGen fortfarande saknar avtal/beslut som visar att de oförbrukade medlen från tidigare faser får användas för bedrivande av fas 5 av SADC. Avsaknaden av sådant beslut innebär att NordGen tagit onödiga risker eftersom det inte är klart att Sida kommer att godkänna samtliga kostnader som uppstått i fas 5 av projektet. Vidare kvarstår det fortfarande differenser mellan NordGens redovisning och saldoto på de separata bankkontona för SADC.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar NordGen att i samband med slutredovisning av projektet SADC gå igenom redovisningen och stämna av att samtliga kostnader har använts för avsedda ändamål och att kostnaderna är ersättningsberättigande enligt Sidas villkor. Hela det utbetalade förskottet till projektledaren bör snarast slutregleras samt att NordGen särskilt bör utreda att den genomförda kvittningen på 165 tkr har genomförts på ett korrekt sätt. NordGen bör även utreda och åtgärda differensen mellan oförbrukade bidrag i redovisningen och saldoto på de separata bankkontona för projektet.

Riksrevisionen har i avsnitt 1 av rapporten rekommenderat NordGen att ta fram en gemensam rutin för projektredovisning. Vid framtagande av denna rutin bör NordGen särskilt beakta de brister som uppmärksammats i projektet SADC för att undvika liknande brister i framtida projekt.

3. Bristande rutiner för ekonomisk uppföljning

NordGens ekonomiska situation är mycket ansträngd och det egna kapitalet uppgår till – 3 382 tkr. Den ansträngda ekonomiska situationen ställer höga krav på att NordGen löpande utför tillförlitliga ekonomiska uppföljningar och prognoser bland annat för att ledningen ska få tillförlitliga beslutsunderlag.

Riksrevisionens granskning visar att de uppföljningar som har genomförts under 2010 har varit bristande. Enligt den ursprungliga budgeten för 2010 prognostiserade NordGen för ett underskott på -235 tkr. Under våren 2010 diskuterades NordGens budget flera gånger i styrelsen, utan att det fanns några indikationer på att underskottet skulle bli större än det budgeterade. Det var först i samband med tertiäluppföljning 2 per 2010-08-31 som NordGen uppmärksammade styrelsen på att underskottet skulle bli större än det budgeterade. Utfallet för helåret 2010 blev ett underskott på -2 488 tkr.

Enligt uppgift från NordGen har institutionen i början av 2011 sett över rutinerna för ekonomiska uppföljningar. Riksrevisionen noterar dock att det fortfarande saknas skriftliga anvisningar som beskriver hur ekonomiska

uppföljningar ska genomföras och det är inte tydligt vilka periodiseringar som ska utföras.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar NordGen att stärka rutinerna för ekonomiska uppföljningar. Skriftliga rutiner för hur ekonomiska uppföljningar ska genomföras bör fastställas. Av rutinen bör det framgå vilka periodiseringar som ska göras.

4. Brister i ekonomiadministrativa rutiner

I en revisionsrapport⁶ från granskningen av årsrapporten 2009 rekommenderade Riksrevisionen NordGen att stärka den interna styrningen och kontrollen. NordGen rekommenderades att stärka rutinerna för den löpande ekonomiadministrationen samt stärka rutinerna för upprättande och kvalitetssäkring av årsrapporten. NordGen skulle för att försäkra sig om att ekonomiadministrativa rutiner fungerar enligt gällande regelverk ta fram en räkenskapsinstruktion i enlighet med handbok för institutioner från NMR.

Riksrevisionens granskning 2010 visar att NordGen har påbörjat arbetet med att ta fram en räkenskapsinstruktion men att denna ännu inte har färdigställts. NordGen har inte heller dokumenterat och fastställt rutiner för den löpande ekonomadministrationen eller för upprättande av tertial- och årsbokslut. Avsaknad av ledningen fastställda rutiner och processer som reglerar hur det ekonomiadministrativa arbetet ska hanteras innebär att ledningen brustit i att reglera hur den interna styrningen och kontrollen ska vara uppbyggd.

Riksrevisionen har även uppmärksammat att NordGen saknar en arbets- och delegationsordning. Det finns en arbetsplan som är kopplad till beslut om budget för respektive år. Riksrevisionen har tidigare erhållit ett dokument som kallas arbetsordning och som är daterat i september 2009. Detta dokument beskriver dock endast ansvarsfördelningen mellan styrelse och institutionsledare, det saknas således en generell delegationsbeskrivning nedåt i organisationen.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar NordGen att prioritera åtgärder för att skapa goda rutiner och en tillfredsställande intern styrning och kontroll i det löpande ekonomiadministrativa arbetet. NordGen bör som ett led i det arbetet ta fram en räkenskapsinstruktion i enlighet med handbok för institutioner från NMR. NordGen bör även ta fram en arbets- och delegationsordning som tydligt beskriver institutionens ansvarsfördelning.

5. Semesterdagar och flexitid

Vid granskning av årsrapporten 2010 har Riksrevisionen uppmärksammat att vissa anställda på NordGen har ett stort antal sparade semesterdagar. Ett par av institutionens anställda har mellan 80 och 100 sparade semesterdagar.

⁶ Revisionsrapport, Nordiskt Genresurscenters årsrapport 2009, dnr 32-2009-0575

Från och med 2011 får det totala antalet sparade semesterdagar uppgå till maximalt 35 stycken enligt svensk lag⁷.

Riksrevisionen har i samband med kontroll av antal sparade semesterdagar även uppmärksammat att flera av de anställda på NordGen har stora saldon med inarbetad flexitid. De anställda som har mest sparad flexitid arbetar på chefspositioner. En av dessa har under 2010 omvandlat cirka 350 timmar av sin sparade flexitid till ledighet, men har trots det drygt 700 timmar kvar att utnyttja vilket motsvarar 4-5 månaders arbetstid. Det totala antalet sparade timmar i flexitid för samtliga anställda uppgår per 31 december 2010 till 2270 stycken, vilket motsvarar 1,5 heltidstjänst. NordGen har inte bokfört den redovisade flexitiden som en skuld och inte heller tagit kostnaden i redovisningen. Orsaken är att personalen inte har rätt att få ut den intjänade semestern i pengar. Även om flexitiden inte behöver bokföras som en kostnad, då personalen inte har att få ut ersättning i pengar, kommer det innebära att NordGens tillgängliga resurser minskar framöver på grund av stora ledighetsuttag.

Riksrevisionen anser att det faktum att vissa anställda har så stora saldon både avseende sparade semesterdagar och flexitid är ett tecken på bristande styrning. Institutionens ledning bör ha bättre kontroll över hur de anställda disponerar sin arbetstid och vara tydliga med vilka arbetsuppgifter som ska prioriteras. NordGen har uppmärksammat bristen i början av 2011 och har tagit fram två skrivelser som syftar till att komma tillrätta med de stora saldon som finns avseende sparad semester (607 dagar) samt flexitid (2270 timmar). NordGen inför ett tak på 35 sparade dagar i enlighet med semesterlagen, vilket ska vara uppfyllt redan till årsskiftet 2011/12. Institutionen har också infört en begränsning avseende sparad flexitid som innebär att en anställd får ha max 60 timmar i saldo vid varje månadsavstämning. De anställda som har saldon som överstiger 60 timmar per den 1 januari 2011 får två år på sig att ta ut flexitiden.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar NordGen att noggrant följa utvecklingen av de stora saldon som finns avseende sparade semesterdagar och flexitid. Med anledning av de skrivelser som tagits fram så bör ledningen även utreda orsaken till att dessa saldon har uppkommit och vilka åtgärder som kan vidtas för att komma tillrätta med de anställdas arbetssituation. Ledningen måste vara tydlig med vilka arbetsuppgifter som åligger respektive anställd samt hur dessa ska prioriteras.

6. Värdering av pågående projekt

I samband med Riksrevisionens granskning av värderingen av externfinansierade pågående projekt uppmärksammades brister i två projekt.

⁷ Semesterlag (1977:480)

I projektet EAPGREN redovisas ett utestående förskott på 1 599 tkr. Av upprättat avtal med finansören, Sida, framgår att medel som inte har förbrukats per den 2007-06-30 ska återbetalas till Sida inom tre månader. Det finns dock ett tilläggsavtal där det framgår att projektet ska slutföras per 2008-12-31. Trots att projektet ska slutföras senast detta datum har NordGen ännu inte slutredovisat projektet. NordGen har även belastat projektet med 274 tkr i kostnader under 2009 och 2010. Eftersom tilläggsavtalet anger att projektet ska vara slutfört per 2008-12-31, finns det enligt Riksrevisionens bedömning risk för att dessa kostnader inte är ersättningsberättigande. Konsekvensen kan bli att en förlust på 274 tkr uppstår.

I projektet CAC, feasibility study, har NordGen bokfört en projektfordran på 400 tkr på Sida. Fordran avser kostnader som NordGen har haft i projektet under 2005 och 2006. NordGen rekvirerade och fick under 2005 665 tkr utbetalda från Sida. Trots att projektet slutfördes under 2006 har NordGen ännu inte slutredovisat projektet och inte rekvirerat de resterande 400 tkr. Riksrevisionen bedömer att det finnas risk för att Sida inte längre har medel reserverade i projektet då det skulle ha varit slutfört redan 2006. Konsekvensen kan bli att en förlust på 400 tkr uppstår.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar NordGen att snarast slutredovisa de två projekten mot Sida.

Ansvarig revisor Stefan Andersson har beslutat i detta ärende.
Uppdragsledare Frida Gustafsson har varit föredragande.

Stefan Andersson

Frida Gustafsson

Kopia för kännedom:

Nordiska Ministerrådet

Rigsrevisionen